

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 26. Sanitate Pio II. reddita, lo[n]ge celebrior, clariorque esse cæpit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

Sanitate Pio II. reddita, longe celebrior, clariorque esse cepit. Cap. XXVI.

Plac. in Pio
II.

Pius Secundus Pont. Max. Callisto sublectus est, vir ingenio & virtute clarus. Is Christianis Regibus, ac Principibus non modo per litteras, legatosque, sed etiam per se in Concilio Mantuano sua presentia, ac voce ad Turcicum bellum incitatis, ex itinerum laboribus in longinquum, periculosumque incidit morbum, alienissimo Christianæ Reipub. tempore. Quippe magna sacrorum militum pars, qui cruce insignes sacræ militiæ dederant nomen, Anconam Pij Pont. iussu conuenerant: iamque Pontificis ipsius ex composito præstolabantur aduentum. Cæterum senile, laboribusque fractum Pij corpus, alienissimo tempore ardens febris, molestissimaque tussis adeo affixerant, ut non dicam ire, sed aspirare Anconam, uti constituerat, haud quaquam valeret. Damnata igitur spe, atque opè medicorum, B. Mariæ Lauretanæ, cuius egregiam vim in morbis diuinitus curandis, fama acceperat, implorat opem, non tam vrgentis morbi, quam Anconitani itineris remedium quærens. Nec dubius auditas preces, extemplo calicem aureum opere, ac pondere insignem B. Virgini donat, dicatque. Addita votiuo calici ab ipso Pontifice in voto nuncupando dictata inscriptio, Pontificij voti donique monumentum.

Tradit. Lau-
ret. Bern.
Cyril.

Pij II. Pöt.
donum.

PIA DEI GENITRIX
QVAMVIS TVA POTESTAS NVLLIS COAR-
CTETVR FINIBVS, AC TOTVM IMPLEAT OR-
BEM MIRACVLIS; QVIA TAMEN PRO VO-
LVNTATE SÆPIVS VNO LOCO MAGIS, QVAM
ALIO DELECTARIS: ET LAVRETI TIBI PLA-
CITAM SEDEM PER SINGVLOS DIES INN-
MERIS SIGNIS ET MIRACVLIS EXORNAS; EGO
INFE-

FELIX PECCATOR, MENTE, ET ANIMO, AD
TE RECVRRO SVPPLEX ORANS, VT MIHI AR-
DENTEM FEBRIM, MOLESTISSIMAMQVE TVS-
SIM AVFERAS: LAESISQVE MEMBRIS SANI-
TATEM RESTITVAS. REIP. VT CREDIMVS
SALVTAREM.

INTERIM HOC MVNVS ACCIPITO MEAE
SERVITVTIS SIGNVM.

PIVS PAPA II. ANN. HVM. SAL. LXIII.
M. CCCC. LXIII.

Et donum Virgini cordi fuit, nec sua spes pium Ponti-
ficem vlla sefellit ex parte. Mirum dictu. voto nuncupa-
to, extemplo febris ardor refrigescere coepit, tussis re-
mittere, redire vires affectis ac pene consumptis, morbo
pariter & ætate, membris. Pius ergo moræ impatiens, nõ-
dum satis confirmata valetudine, committit se viæ, An-
conam iturus, & Lauretanæ Virgini ex itinere votum ex-
soluturus. Lectica delatum complures Cardinalium Ro-
manorumque procerum profecuti, quos partim Pontificis
caritas, ac reuerentia, partim miraculi fama, partim e-
tiam sacri exercitus visendi cupido ab Vrbe exciuerat. In
itinere Pontifex quo propius Lauretanam Aedem acce-
debat, hoc melius habebat: vt facile appareret inde vires
augeri. Itaque ad B. Mariæ patronæ suæ conspectum va-
lens, ac vegetus peruenit: & præsentis opis in Vrbe, at-
que in via expertæ memor vota persoluit. Nunquam aliàs
ante maior Lauretanæ maiestatis species visa. Vno tem-
pore Cardinalium, primorumque Romanæ ciuitatis plu-
rimos Pium profecutos, satis etiam multos egregios bello
Duces ex Ancona Pontifici obuiam progressos, ipsumque
Pontificem Max. ante Lauretanam Virginem supplices,
ac venerabundos videres. Pius ergo voti religione exso-
lutus, ijsdem comitantibus pergit Anconam. Caterum
quo minus voti, cuius compos a Lauretana Virgine

Pius II.
Lauret. Virg.
adit.

H factus

factus erat, fructum perciperet, impedimento fuit sociorum sacri belli mora. Nam dum grauior iam ætate, ac viribus Pontifex per æstiuos calores Anconæ sedet, Venetæ classis Ducem, aliosque belli socios expectans, siue moræ radio, siue senio affectum corpusculum vrgente, languere cæpit. Inde in lentã, ac pertinacem incidit febrim, cuius demum tabe consumptus ad suorum laborum, egregijque illius conatus præmia migravit in cælum, anno eius seculi LXVI. Pontifex omnino cum cæteris egregijs animi dotibus; tum vero pietate, ac religione memorabilis. Nec in postremis Pij laudibus illa est numeranda, quod reddita tali viro, Lauretanæ Virginis ope salus, ac tot Principum, gentiũque sermonibus celebrata, Aedi Lauretanæ plurimum nominis ac religionis adiecit. Quippe ad id vsque temporis (per annos fere centum sexaginta, ex quo demigrarat in Italiam) Lauretanæ Domus fama Piceni finibus se ferme tenuerat: in finitimas ac longinquas regiones vix tenuis quidam, & obscurus manuerat rumor, vt mirum cuiquam esse non debeat, sacrosanctæ Domus inde vsque à Galilæa in Italiam translatae famam, neque ad S. Vincentium Ferrerium in Hispaniam Auenionensi schismate implicatam, occupatamque insuper religione Montis Serrati, neque ad S. Antoninum, aliosque Etruscos superiorum temporum scriptores, in Etruriam ciuilibus ardentem bellis, inter strepitum fragoremque armorum penetrasse. Quæ profecto causa fuit, cur S. Vincentius veterem famam secutus in quodam sermone, B. Virginis Domum in Galilæa tum esse dixerit: D. vero Antoninus, & cæteri illo antiquiores historici Etrusci nullam omnino de Lauretana Domo fecerint mentionem: memorandæ videlicet eius in Italiam translationis ignari. At Blondus illorum fere æqualis historicus, vt assecla Pontificis, qui rei esset satis gnarus, illustre (vt supra demonstrauius) Lauretano templo testimonium dedit. De transportata autem diuinitus Lauretana Domo, idcirco fortasse nullũ

verbum